

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 358/06-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. marca 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 264/04 takto

r o z h o d o l :

Základné právo spoločnosti P., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 264/04 p o r u š e n é n e b o l o .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 30. novembra 2006 č. k. I. ÚS 358/06-15 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 264/04.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 264/04 sa sťažovateľka v procesnom postavení oprávnenej domáhala v exekučnom konaní núteného výkonu rozhodnutia (exekučného titulu), pričom podľa jej tvrdení bol postup okresného súdu v predmetnej veci poznačený zbytočnými prietahmi.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Sťažovateľ podal dňa 21. 12.2005 v zmysle ustanovenia § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov sťažnosť na prietahy v konaní (...). Súd vybavil sťažnosť (...) oznámením zo dňa 10. 02. 2006, ktorým oznámil, že vec bola na základe odvolania pridelená sudkyňi JUDr. B. M. (dňa 30. 12. 2005), ktorá dala vec predložiť na Krajský súd z dôvodu nevyhovenia podanému odvolaniu.

Na základe uvedeného je zrejmé, že súd začal opätovne vo veci konať až po podanej sťažnosti proti porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. (...)

Súd v prípade, ak vo veci bez existujúcej procesnej prekážky nekoná, porušuje sťažovateľovo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a súčasne aj právo na súdnu ochranu. (...)

(...) súd po podaní odvolania proti uzneseniu, ktorým súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na výkon exekúcie vo veci začal konať až po 13 mesiacoch. Prietahy v dĺžke 13 mesiacov nie sú vyplnené žiadnou činnosťou súdu. (...)

Zbytočnými prietahmi zo strany súdu bol sťažovateľ obmedzovaný v nadobudnutí prostriedkov potrebných na uskutočňovanie jeho podnikateľskej činnosti (...).

V neposlednom rade sťažovateľ utrpel ujmu na dobrom mene - likvidite, ktorú požíva v relevantných ekonomických kruhoch.

Vzhľadom na vyššie uvedené nepriaznivé následky, ktoré boli spôsobené prietahmi v konaní pred súdom, zastávame názor, že sú dané dôvody pre priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 15.000,- Sk, zároveň sťažovateľ zastáva názor, že uvedená výška finančného zadosťučinenia je vzhľadom na okolnosti jej prípadu primeraná, pričom poukazuje, že porušenie základného práva sťažovateľ nemožno účinne odstrániť len uplatnením právomoci ústavného súdu nariadiť vo veci konať.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 264/04 bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk a trovy právneho zastúpenia v sume 5 794 Sk.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho podpredsedníčka JUDr. K. H. listom sp. zn. Spr 780/06 z 23. januára 2007 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom zo 6. februára 2007.

2.1 Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem popisu procesných úkonov okresného súdu v predmetnom konaní uviedla:

„V predmetnej veci vzhľadom na vykonané úkony s tým, že pri doručovaní písomnosti sa vyskytli závady v doručení povinnej, neboli zistené prietahy a súd konal s ohľadom na ďalšie množstvo vybavovaných vecí priebežne.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasíme s tým, aby Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania od prijatej sťažnosti, nakoľko od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„V právnej veci sťažovateľky: P. s. r. o., (...) touto cestou oznamujem, že v zmysle § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania tejto veci.

So stanoviskom Okresného súdu Trnava nesúhlasím z dôvodov uvedených v podanej sťažnosti, pričom sťažnosť považujem naďalej za opodstatnenú.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

4. V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť I. senát ústavného súdu, pretože v súlade s rozvrhom práce na rok 2006 a 2007 bol sudca spravodajca Juraj Horváth členom I. senátu

ústavného súdu. Plénum ústavného súdu 28. februára 2007 Rozvrhom práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2007 sp. zn. Spr 140/07 rozhodlo, že s účinnosťou od 28. februára 2007 sa stal sudca spravodajca Juraj Horváth členom II. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu zároveň rozhodlo, že veci, v ktorých je sudcom spravodajcom Juraj Horváth, sa prerokujú v II. senáte ústavného súdu. Z tohto dôvodu sa táto vec prerokovala a rozhodla vo veci samej v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 24 Er 264/04:

- 8. október 2004 – okresnému súdu bola doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie ohľadom vymoženía 19 000 Sk s prísl. v prospech oprávnenej sťažovateľky na základe exekučného titulu – notárskej zápisnice č. N 864/2004, NZ 60121/2004 z 23. júla 2004, ktorá bola súdnemu exekútorovi doručená 1. októbra 2004 a ktorou povinná uznala svoj záväzok voči sťažovateľke,
- 20. október 2004 – okresný súd uznesením zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie s odôvodnením, že notárska zápisnica nespĺňa náležitosti exekučného titulu, pretože povinná nebola osobne prítomná pred notárom, a teda nemohla osobne urobiť prehlásenie o uznaní záväzku a dať súhlas, aby bola notárska zápisnica spôsobilým exekučným titulom,
- 3. november 2004 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie sťažovateľky ako oprávnenej z exekúcie proti uzneseniu z 20. októbra 2004,
- 22. november 2004 – okresnému súdu bola vrátená nedoručená zásielka adresovaná povinnej, ktorou sa jej doručovalo uznesenie z 20. októbra 2004,
- 7. október 2005 – okresný súd opätovne zaslal povinnej uznesenie z 20. októbra 2004 a súčasne bol spis predložený zákonnému sudcovi na účely posúdenia odvolania sťažovateľky (autoremedúra) proti uzneseniu z 20. októbra 2004, ktoré vydal vyšší súdny úradník,

- 7. november 2005 – zásielka adresovaná povinnej bola vrátená okresnému súdu s poznámkou „*nezastihnutý*“,
- 7. február 2006 – okresný súd zaslal spis Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „*krajský súd*“) na konanie o odvolaní sťažovateľky,
- 23. marec 2006 – spis bol doručený krajskému súdu, ktorý vo veci konal pod sp. zn. 7 CoE 42/06;
- 4. apríl 2006 – krajský súd uznesením vyzval sťažovateľku, aby doplnila svoje odvolanie doložením „*riadnej plnej moci*“, ktorým splnomocnila právneho zástupcu, aby ju zastupoval,
- 11. apríl 2006 – sťažovateľka predložila krajskému súdu plnú moc, ktorú udelila svojmu právnenému zástupcovi,
- 31. máj 2006 – krajský súd uznesením č. k. 7 CoE/42/2006-31 potvrdil uznesenie okresného súdu z 20. októbra 2004, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v prospech oprávnenej sťažovateľky,
- 20. jún 2006 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 12. december 2006 – uznesenie okresného súdu z 20. októbra 2004 v spojení s uznesením krajského súdu z 31. mája 2006 nadobudlo právoplatnosť (vtedy bolo doručené aj povinnej),
- 19. február 2007 – okresný súd vyzval súdneho exekútora, aby oznámil, či si uplatňuje nárok na náhradu trov konania, pretože z dôvodu právoplatného zamietnutia žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bude exekučné konanie zastavené.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 264/04 o návrhu sťažovateľky na vykonanie

exekúcie došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 264/04 s'ťažovateľka namietala zdĺhavosť postupu okresného súdu v období „(...) po podaní odvolania proti uzneseniu, ktorým súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na výkon exekúcie (...)“, po podaní ktorého okresný súd podľa tvrdenia s'ťažovateľky bezdôvodne „(...) začal konať až po 13 mesiacoch“.

Z opísaného priebehu konania vyplývajúceho z predloženého súdneho spisu ústavný súd zistil jedno obdobie nečinnosti, a to od 22. novembra 2004, keď mal okresný súd vedomosť o neúspešnom doručení zásielky povinnej – uznesenie z 20. októbra 2004, do 7. októbra 2005, keď okresný súd opätovne doručoval uvedenú zásielku povinnej (t. j. viac ako 10 mesiacov). Vzhľadom na uvedené zistenie sa javí nepravdivým tvrdenie s'ťažovateľky o 13-mesačnom nekonaní okresného súdu po podaní odvolania s'ťažovateľkou proti uzneseniu z 20. októbra 2004, pretože v tomto období pre chybu v doručovaní musel okresný súd toto uznesenie doručovať povinnej ako účastníčke konania opakovane a navyše z dôvodu, že odvolaním napadnuté uznesenie bolo vydané vyšším súdnym úradníkom, musel byť spis predložený zákonnému sudcovi na posúdenie, či nemieni odvolaniu vyhovieť v plnom rozsahu (autoremedúra) bez jeho predloženia krajskému súdu (§ 374 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

V súvislosti s uvedeným ústavný súd upriamuje pozornosť na svoju judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by

bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Ústavný súd tiež už opakovane vyslovil, že „Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy“ (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

V danom prípade s prihliadnutím na všetky okolnosti veci ústavný súd nezistil výskyt tak významného a neodôvodneného obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré by odôvodňovalo vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti s tvrdením sťažovateľky, že okresný súd po podaní odvolania (3. november 2004) začal konať iba na základe ňou podanej sťažnosti na postup okresného súdu z 21. decembra 2005, ústavný súd konštatuje, že ani toto jej tvrdenie vzhľadom na uvedené zistenia o priebehu označeného konania nezodpovedá skutočnosti, pretože okresný súd v tomto období opakovane doručoval odvolaním napadnuté uznesenie povinnej a súčasne bol spis predložený zákonnému sudcovi na posúdenie odvolania. Ústavný súd súčasne poukazuje na skutočnosť, že v období po podaní sťažnosti sťažovateľkou na prietahy v konaní sťažovateľka sama nespochybňuje plynulosť postupu okresného súdu a v tomto období nezistil zbytočné prietahy ani ústavný súd.

Ústavný súd konštatuje, že v tomto prípade využitie právneho prostriedku, na ktorého uplatnenie mala sťažovateľka právo (sťažnosť na prietahy v konaní) podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu ako účinný prostriedok nápravy. Po podaní sťažnosti na prietahy v konaní

(21. december 2005) predsedovi okresného súdu možno z ďalšieho postupu vo veci vyvodit', že okresný súd na predmetnú sťažnosť adekvátne reagoval a prijal v primeranej lehote potrebné opatrenia, keď už 7. februára 2006 bola vypracovaná predkladacia správa krajskému súdu a 23. marca 2006 mu bol predložený aj spis.

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd rozhodol, že zo strany okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 264/04 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľke je v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy podmienené vyhovením sťažnosti vo veci samej (vyslovením porušenia základných práv alebo slobôd zaručených v ústave alebo v kvalifikovanej medzinárodnej zmluve).

O uložení povinnosti niektorému z účastníkov konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy, rozhoduje ústavný súd podľa „výsledku konania“ (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) zohľadňujúc (obdobne ako v prípade rozhodovania o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia), či bola sťažovateľova sťažnosť dôvodná, teda či ústavný súd vyslovil porušenie základných práv alebo slobôd sťažovateľa zaručených v ústave alebo v kvalifikovanej medzinárodnej zmluve vo veci samej.

Pretože v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že základné právo sťažovateľky zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené neboli,

uvedenými návrhmi sa ústavný súd pri svojom rozhodovaní už nezaoberal (obdobne napr. III. ÚS 30/03, III. ÚS 127/03).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2007